

Ileana BERLOGEA

*Pătimașă
pledoarie
pentru teatru*

Tânărul teatru de pe malul Jiului și din orașul „Coloanei” lui Brâncuși, condus de energicul și fanaticul actor Marian Negrescu, întâmpină noul an 2000 cu o arzătoare pledoarie pentru arta scenică, cu un spectacol colectiv, popular, accesibil, dar în egală măsură amar, la fel ca și lupta colectivului pentru supraviețuire, pentru dreptul la creație.

Și Marian Negrescu, după cum ne mărturisește singur în Caietul-program, a apelat la cel mai extraordinar moment al teatrului european, la *Commedia dell'Arte*. Studiind cu atenție cele mai diverse scenarii, dar în egală măsură și „Poeticile” actorilor, mai ales cea a lui Niccolo Barbieri, Marian Negrescu a adus în montare și numeroase elemente din lupta cotidiană pentru teatru, un apel fierbinte, plin de dragoste, către spectatori, un protest dur, aspru față de cei ce nu vor teatru. Un *Principe* refractar (Diana Drăghici) și un compact grup de *consillieri*, fără identitate, ce acționează și vorbesc la fel, și două trupe de actori *Fideli* și *Gelosi* se confruntă în primul conflict. Cel de-al doilea este chiar între interpreții, veniți cu căruțele lor într-un oraș. Decorul nu este

Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu” din Târgu Jiu – *Commedia*. Scenariul, regia, ilustrația muzicală: Marian Negrescu. Scenografia: Valer Neag. Costume: Tamara Grama. Cu: Monica Sfetcu, Valeriu Bâzu, Andra Cornea, Cristinel Dobran, Dan Calotă, Cornelia Diaconu, Dan Dobroiu, Sorin Giurca, Ion Alexandrescu, Carmen Roșca, Eugen Titu, Rodica Adriana Gugu, Nicu Vicol, Pompiliu Ciochia, Simona Urs, Ionuț Stoica, George Drăghescu, Luminița Goșa, Marian Ancuța, Georgiana Pănescu, Flavu Nanu, Andra Anescu, Laurențiu Vâlceanu, Mihaela Talabă, Vlad Cucu, Daniela Nicolescu, Cătălin Udroi, Iarina Capuzanu, Ștefan Preda, Delia Tâștea. Data premierei: 11 decembrie 1999.

altceva decât un fundal pe care se profilează siluetele celor două care (scenografia: Valer Neag) și personajele cu costume colorate și cu sugestive elemente de epocă (costume: Tamara Grama). După o scurtă și amuzantă ceartă, *Fideli* și *Gelosi* se împacă, fiecare în parte jucând câte o scenă din povestea lor cu *Pantalone* (Valeriu Bâzu din prima trupă și Eugen Titu din cea de-a doua), tatăl lui *Lelio*, dornic s-o ia de nevastă pe *Clarice*, iubita fiului său. Există bineînțeles și doi abili *Truffaldino*, jucați rând pe rând de Cristinel Dobran și Nicu Vicol și nelipsita, iscusita *Smeraldina* (Andra Corbea

și Rodica Adriana Gugu). *Pantalone* va fi păcălit de servitoarea-vrăjitoare care-l convinge să umble gol prin oraș, doar cu o blană pe el, cu speranța că redevine tânăr, în timp ce *Lelio* (Dan Dobroiu și Pompiliu Ciochia) este introdus sub forma unei statui în cada *Doctorului*, tatăl *Claricei* (Dan Calotă și Ionuț Stoica). Acțiunea este amuzantă, ritmul dinamic, actorii cu disponibilități fizice și vocale reale, dar calitatea spectacolului este dată mai ales de o mare plăcere a jocului și de o autentică inventivitate în crearea relațiilor, în replici, în bucuria de a fi împreună.

Rodica Adriana Gugu
și Nicu Vicol

Nu lipsesc nici căpitanii din cele două trupe (Sorin Giurca și George Drăghescu), după cum sunt prezenți și conducătorii actorilor, Ion Alexandrescu la *Fideli* și Luminița Goșa la *Gelosi*, dar cea mai mare reușită constă în structura perfectă a grupurilor, în scenele de ansamblu pline de pitoresc, de culoare, de haz sau atunci când trebuie, de tensiune.

Fiind vorba despre o luptă, umorul se asociază cu tristețea, mai ales la început și la final. Deschiderea spectacolului se face cu câteva tablouri încărcate

de nostalgie, cu umbre ce vin din adâncurile memoriei, cu siluete ce par a se desprinde din cele mai dense cețuri ale amintirilor. Meritul regizorului și alcătuitorului de scenariu, Marian Negrescu, constă și în buna selecție a textelor, în legăturile făcute între momente, firești, fără hiatusuri, și în introducerea subtilă a pasajelor didactice. Prologul este o pledoarie pentru teatru, pentru comedia ca oglindă a vieții și legătură între oameni. Și în final, în ciocnirea dintre actori și *Principele* dictator, nu lipsesc

argumentele referitoare la valoarea educativă a teatrului, dar legarea acestora cu o stare de emoție face să dispară tonul retoric sau artificial.

Ca regizor Marian Negrescu a știut să lucreze cu interpreții, găsind pentru fiecare personaj al *Commediei dell'Arte* gesturile și cuvintele specifice, dezvoltându-le mai ales posibilitatea de comunicare, calitățile scenice deosebite. Foarte bine alese cântecele de epocă, ce par extraordinar de moderne datorită calităților melodice.

Oana Cristea GRIGORESCU

Un loc pentru reformă

Mai toate casele vechi din Transilvania au pivnițe spațioase, cu arcade și bolți din piatră, locuri care în ultimului deceniu au inspirat schimbarea destinației. Teatrul s-a refugiat din calea academismului în spații neconvenționale, exersate de decenii cu precădere de companiile independente din întreaga Europă. Nu e de mirare că apar replici de tot felul la sălile-studio. Cea de la Târgu Mureș se numește „Underground”. Pivnița veche a Teatrului pentru Copii și Tineret „Ariel” din Târgu Mureș, amenajată în spațiu de joc neconvențional, fără scaune pentru public, fără culise pentru actori, e un loc pe care public și actori deopotrivă, și-l asumă dacă acceptă să intre în el. Directorul Teatrului „Ariel” și regizorul spectacolului cu care a fost inaugurat „Underground”, Gavril Cadariu, a

pornit de la premisa că spectatorii de azi nu mai pot fi doar parte pasivă, căreia i se oferă de-a gata, spre consum, un produs cultural. Labirintul pe care îl sugerează arcadele pivniței de la „Underground” invită la un joc egal al ascunderii și descoperirii. Nu doar spectacolul se cere reconstituit din fragmente salvate de spectatori, ci și publicul devine pentru actor o fata-morgana pe care, dacă ai apucat să o prinzi în mrejele teatrului, ai datoria să o păstrezi. Riști să-ți scape în labirintul bolților în care umbre și oameni își schimbă imprezibil locurile. Rolul nedeclarat al publicului este de a reface unitatea spectacolului din fragmentele rătăcite în colțurile pivniței-teatru. Nu o vom înțelege de la început, vom fi derutați mai întâi și tocmai de aici se va naște un alt plan spectacular. De o parte actorii care își urmează povestea, de altă parte publicul invitat să opereze propria selecție și cronologie în scenele care se desfășoară ciclic, în multiple spații de joc. Simultaneitatea tensionează mecanismul teatral în acest caz special. Pentru că așa cum șade bine unui loc

proaspăt inaugurat, „Underground” s-a deschis la începutul lui octombrie cu o premieră: SSS, adică *Social Sound System*. Mai pe românește, *Sistem Social de Sunete*. Ce să însemne asta? Multiple planuri de joc în care indivizi anonimi deapănă obișnuințe cotidiene: trezitul de dimineață, cafeaua, lectura ziarului, slujba... toate descrise doar de zgomotele comune ale activităților noastre sociale. E drept că proiectul SSS beneficiază de o trupă de actori îndelung antrenată în pantomimă și animație, iar spectacolul de acum îi este special dedicat. De aici discrete situații regizorale, adresate fiecărui actor în parte. Georgeta Potcoavă, Valentin Lozincă-Mandric, Mioara Topor, Viorel Meraru, Rudolf Moca ilustrează sensibil gândul regizoral. Gavril Cadariu respectă creator cerințele locului, datele actorilor și nu uită nici o clipă că publicul prin reacția lui întregește spectacolul. Fără el, SSS e doar un mecanism cu cheie fin reglat, dar peste care nu e suficient suflul animator al regizorului. Publicul îl face să trăiască cu adevărat.